

EXPUNERE DE MOTIVE

I. Descrierea situației de fapt

La nivel mondial, interesul pentru sectorul meșteșugurilor tradiționale se manifestă în forme diferite (studii, parteneriate, strategii instituționale, politici publice, legi, proiecte etc.) în funcție de organizațiile internaționale, instituțiile naționale ori diversele entități care se pot implica pentru sprijinirea acestui domeniu specific de activitate socială.

Meșteșugul tradițional este un fenomen care se manifestă peste tot în lume, existând structuri instituționale ori organizaționale la nivel mondial, regional și național care sunt implicate și care promovează meșteșugul tradițional. Articulația intereselor meșteșugarilor tradiționali și promovarea acestora nu s-au realizat însă peste tot unde pot fi regăsite în aceeași măsură și utilizând aceleași mijloace, motiv pentru care soarta meșteșugurilor diferă de la caz la caz (regiune la regiune), în funcție de formele și intensitatea pe care le-a luat interesul manifestat de instituțiile și organizațiile de profil și de rolul jucat în acest sens de entități nonguvernamentale.

La nivel mondial, există organizații care își canalizează interesul și resursele în sprijinirea meșteșugurilor tradiționale, subliniind importanța:

- prezervării acestora,
- identificării riscurilor ce le amenință în general și cele aferente specificului fiecărei zone/ comunități,
- găsirii de soluții și oferirii de recomandări în vederea salvagădării identității culturale relevate de meșteșugurile tradiționale (păstrarea diversității identitare în contextul globalizării care are tendința de uniformizare),
- și nu în ultimul rând, adaptării conceptului de meșteșug tradițional evoluției meșteșugurilor, ca de exemplu luării în considerare a meșteșugurilor emergente și a materialelor tradiționale emergente (din domeniul restaurării).

La nivel european, pentru a proteja și dezvolta meșteșugurile tradiționale, mai multe state au elaborat o legislație specifică privind activitatea meșteșugarilor tradiționali, legislație care stabilește diverse forme și mecanisme de sprijin pentru meșteșugari și, totodată, reguli cu privire la formarea, autorizarea, controlul activității și promovarea meșteșugarilor și a activităților meșteșugărești. Printre statele europene care au adoptat reglementări specifice pentru meșteșugurile tradiționale se numără Bulgaria, Croația, Franța, Germania, Italia, Latvia, Polonia, Republica Moldova.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Indiferent de forma juridică de organizare a activității meșteșugărești (de la activitate individuală la activitate prin intermediul unor întreprinderi meșteșugărești), în statele unde există legislație specifică dedicată meșteșugarilor tradiționali, aceasta prevede necesitatea obținerii unei recunoașteri oficiale a statutului de meșteșugar tradițional, uneori și a nivelului de calificare corespunzător domeniului de activitate, precum și necesitatea înscrierii în anumite nomenclatoare sau registre (de ex., Registrul Meseriilor în Franța, Registrul provincial al întreprinderilor artizanale în Italia, etc.).

La nivelul reglementărilor comunitare, nu există o legislație dedicată exclusiv meșteșugului tradițional, singurele precizări fiind cuprinse în legislația privind întreprinderile mici și mijlocii, acolo unde se prevede că meșteșugul urmează a fi definit la nivel național în funcție de domeniile de specializare.

În România, în perioada regimului comunist a existat o legislație care viza meșteșugurile în general, aceasta fiind abrogată după Revoluția din 1989. În prezent, deși fenomenul meșteșugului tradițional există și sunt persoane care se recomandă drept meșteșugari tradiționali, nu există și o reglementare specifică pentru sectorul meșteșugurilor tradiționale.

Astfel, în România nu există o legislație coerentă și eficientă care să reglementeze raporturile sociale care vizează activitatea meșteșugarilor tradiționali, precum și activitățile de punere în valoare a produselor meșteșugărești create de aceștia. Legislația în vigoare fie enunță cu titlu general modalități de asociere a meșteșugarilor (de ex., societățile cooperative meșteșugărești - Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperatiei), fie enumeră o serie de posibile beneficii pentru meșteșugarii tradiționali, beneficii care nu se concretizează în practică din cauza lacunelor legislative (de ex., posibilitatea meșteșugarilor tradiționali de a se asocia în vederea adoptării mărcii tradiționale distinctive - Legea nr. 26/2008 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial).

Necesitatea adoptării unei legislații specifice aplicabilă meșteșugarilor tradiționali din România a fost recunoscută inclusiv în Programul de Guvernare 2017-2020, aprobat de Parlamentul României. Conform Programului de Guvernare 2017-2020, „este importantă adoptarea legii meșteșugarilor care vizează cu prioritate prezervarea și promovarea meseriilor tradiționale din România”.

II. Motivul adoptării actului normativ

Prezenta propunere legislativă a fost elaborată în cadrul proiectului *Politică publică pentru meșteșugul tradițional*, finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, implementat de Asociația Centrul Romano de Studii și Dezvoltare Socială, în parteneriat cu Ministerul Culturii și Identității Naționale și Secretariatul General al Guvernului.

Propunerea legislativă urmărește să reglementeze cadrul general pentru recunoașterea statutului de meșteșugar tradițional, drepturile și îndatoririle meșteșugarilor tradiționali, precum și organizarea și funcționarea structurilor reprezentative ale

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

meșteșugarilor tradiționali din România, în scopul conservării, protejării, transmiterii, promovării și punerii în valoare a meșteșugurilor și a culturii tradiționale.

Obiectul de reglementare al prezentei propuneri legislative reflectă două obiective principale: pe de o parte, întărirea și dezvoltarea structurilor asociative ale meșteșugarilor tradiționali din România în vederea unei mai eficiente reprezentări a intereselor acestora în spațiul public și în raporturile cu instituțiile statului și, pe de altă parte, asigurarea unui cadru instituțional eficient pentru păstrarea și dezvoltarea meșteșugurilor tradiționale, ca expresie a identității culturale și sociale a comunităților locale și regionale.

Propunerea legislativă răspunde celor mai importante nevoi identificate pentru sectorul de activitate specific meșteșugurilor tradiționale pe parcursul derulării proiectului finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă.

În ceea ce privește principalele probleme pe care le întâmpină meșteșugarii tradiționali în practică, din analiza răspunsurilor oferite în cadrul analizei de nevoi realizate în cadrul proiectului a rezultat că cele mai importante sunt următoarele:

- (i) lipsa unei delimitări exprese, clare, între statutul meșteșugarilor/creatorilor populari și statutul comercianților și producătorilor de obiecte *hand made* sau artă simplă, respectiv al comercianților de obiecte artizanale importate sau fabricate prin proces tehnologic automatizat;
- (ii) lipsa unui proces de autorizare/autentificare a meșteșugarilor tradiționali prin raportare la un set de criterii legale, obiective și după o procedură simplă și eficientă, care să țină cont de specificul persoanelor care urmează să solicite autorizarea/autentificarea.

III. Principalele modificări propuse de actul normativ

În baza analizei nevoilor meșteșugarilor tradiționali din România, în cadrul proiectului finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă a fost redactat documentul *Propunere de politică publică alternativă în sprijinul meșteșugurilor tradiționale - Reglementarea practicării meșteșugurilor tradiționale ca activitate profesională*. Concluziile acestui document strategic au fost avute în vedere la redactarea propunerii legislative. Printre măsurile propuse în documentul de politică publică și care se regăsesc în propunerea legislativă se numără următoarele:

- (i) **definirea conceptelor** de meșteșug tradițional, meșteșugar tradițional și produs meșteșugăresc tradițional;
- (ii) acordarea unui **statut profesional special meșteșugarilor tradiționali** ținând cont de specificul și rezultatul activității desfășurate și **delimitarea** clară între meșteșugarii tradiționali/ creatorii populari și categoria comercianților și a producătorilor de obiecte hand made sau artă simplă;
- (iii) instituirea unui **mecanism de recunoaștere a statutului profesional al meșteșugarilor tradiționali**, prin **certificare** de către o **structură creată special** în acest sens (comisie specială la nivel județean);

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

(iv) crearea unui **cadru instituțional coerent** pentru sprijinirea și promovarea activităților meșteșugărești tradiționale, prin înființarea unei organizații reprezentative la nivel național (Uniunea Națională a Meșteșugarilor Tradiționali din România);

(v) protejarea **expresiilor culturale tradiționale ale meșteșugarilor tradiționali** și prevenirea contrafacerii produselor meșteșugărești tradiționale;

(vi) introducerea unor **facilități pentru meșteșugarii tradiționali** privind organizarea și participarea la festivaluri, târguri, bâlciuri și alte evenimente unde se pot pune în vânzare produse meșteșugărești tradiționale;

(vii) stabilirea unui **regim sancționator coerent** în caz de încălcare a obligațiilor instituite prin lege de către comercianți și/sau meșteșugari tradiționali;

(viii) introducerea posibilități de a obține **rentă viageră** pentru meșteșugarii tradiționali certificați conform legii sau deținători ai titlului de „tezaur uman viu”.

IV. Impactul socio-economic al propunerii legislative

Prezenta propunere legislativă asigură premisele dezvoltării meșteșugurilor tradiționale din România prin facilități pentru meșteșugarii tradiționali, precum și prin stabilirea premiselor de promovare a meșteșugarilor și meșteșugurilor tradiționale în țară și străinătate, în medii diferite.

Măsurile preconizate de prezenta propunere legislativă se constituie în măsuri necesare și relevante pentru asigurarea dezideratelor de preservare a meșteșugurilor tradiționale și de diminuare a riscurilor care le amenință cu dispariția pe unele dintre acestea.

